

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.020.03.2021

Pan
Mikołaj Bogdanowicz
Wojewoda Kujawsko-Pomorski
Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki
w Bydgoszczy
ul. Jagiellońska 3
85-950 Bydgoszcz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/087 – Świadczenie wychowawcze przyznawane w ramach unijnej koordynacji systemów
zabezpieczenia społecznego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy ul. Jagiellońska 3, 85-950 Bydgoszcz (dalej: Urząd albo KPUW)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mikołaj Bogdanowicz, Wojewoda Kujawsko-Pomorski od 8 grudnia 2015 r. (dalej: Wojewoda)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przygotowanie i wdrożenie zadań wojewody z zakresu świadczeń wychowawczych, w których zastosowanie mają przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.2. Wypełnianie obowiązków przez wojewodów w zakresie rozpatrywania wniosków oraz wydawania rozstrzygnięć, w tym decyzji, dotyczących świadczenia wychowawczego 500+.3. Podejmowanie przez wojewodów działań w związku z pełnieniem przez nich funkcji wierzyciela należności pieniężnych z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych.4. Nadzór i monitorowanie zadania związanego z realizacją świadczeń wychowawczych przez organy właściwe.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do 22 września ¹)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Marek Gutraj, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/84/2021 z 20 maja 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Z uwzględnieniem dowodów sporządzonych przed tym okresem i wykraczających poza ten okres. Dalej także kontrolowany okres, badany okres.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Przygotowanie i wdrożenie zadań Wojewody dotyczących świadczeń wychowawczych (dalej także: świadczenie 500+), w których zastosowanie miały przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego⁴ (dalej: kszs) przeprowadzono prawidłowo. Podejmowane w Urzędzie działania mające na celu dostosowanie stanu zatrudnienia do bieżących potrzeb okazały się skuteczne i pozwoliły na załatwienie prawie wszystkich spraw przejętych od Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego (dalej: Marszałek), przy jednoczesnym rozpatrywaniu wpływających wniosków. Zakresy obowiązków pracowników były aktualne i zawierały realizowane przez nich zadania, a prowadzone szkolenia zapewniały im możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Środki na realizację zadania związanego z kszs wydatkowano celowo i adekwatnie do potrzeb związanych z jego przejęciem.

Wojewoda podjął skuteczne działania zmierzające do załatwienia spraw przejętych od Marszałka, co w 96,6 % nastąpiło do końca I półrocza 2021 r., a liczba rozpatrzonych wniosków - w tym także tych wpływających do Urzędu - corocznie wzrastała. W KPUW prawidłowo ustalano czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy o kszs w zakresie świadczeń wychowawczych oraz pierwszeństwo ustawodawstwa państwa właściwego do wypłaty ww. świadczeń. W decyzjach tymczasowych przyznawano świadczenia wychowawcze z uwzględnieniem przesłanek określonych w przepisach unijnych o kszs. Prawo do świadczenia 500+ ustalano we właściwej wysokości, na podstawie kompletu wymaganych dokumentów. Decyzje w tym przedmiocie zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 i 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵. W 56,7% zbadanych spraw dopuszczono się jednak zwłoki w ich załatwieniu, nie informowano przy tym wnioskodawców o niezłaatwieniu sprawy w terminie i tego przyczynach, nie wskazywano nowego terminu oraz nie pouczano o prawie do wniesienia ponaglenia. Na wystąpienie tych nieprawidłowości wpłynęły m.in. znaczne liczby przejętych spraw oraz nowych wniosków o udzielenie świadczenia wychowawczego.

Decyzje w przedmiocie nienależnie pobranych świadczeń 500+ były wydawane przez osoby uprawnione, prawidłowo ustalano wysokość należności głównej, okresy za które uznano świadczenie wychowawcze jako nienależnie, a zwrot należności był należycie monitorowany. Współpracowano w tym zakresie z organami właściwymi⁶ oraz instytucjami innych państw. W sytuacji uchylania się zobowiązanych od zwrotu ww. należności podejmowano właściwe działania w celu zastosowania środków egzekucyjnych, za wyjątkiem jednego przypadku, gdzie stwierdzono nieuzasadnioną, blisko roczną zwłokę w wystawieniu tytułu wykonawczego. Rzetelnie, w tym terminowo, rozpatrywano wnioski o rozłożenie na raty należności wynikających z decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L. 166 z 30 kwietnia 2004 r. ze zm., str. 1) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE L 284 z 30 października 2009 r. ze zm., str. 1), w rozumieniu art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407, ze zm., dalej: uopp).

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm., dalej: Kpa.

⁶ Wójt, burmistrz albo prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze albo otrzymującej takie świadczenie, a w przypadku gdy ubiega się o nie dyrektor domu pomocy społecznej - właściwy ze względu na miejsce położenia tego domu pomocy społecznej (art. 2 pkt 11 uopp).

wychowawczych. W dwóch takich postępowaniach nie poinformowano jednak wnioskodawców o pozostawieniu złożonych przez nich podań bez rozpoznania.

Podejmowano systematyczne działania w celu nadzorowania oraz monitorowania udzielania świadczenia 500+, współpracując z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (dalej: Minister) i organami właściwymi, co sprzyjało prawidłowemu ustalaniu prawa do tego świadczenia. Egzekwowano od organów właściwych rzetelne, w tym terminowe, sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego. Wpływające do Urzędu skargi dotyczące przedmiotowej materii, załatwiano zgodnie z przepisami Kpa.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie i wdrożenie zadań wojewody z zakresu świadczeń wychowawczych, w których zastosowanie mają przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

Opis stanu faktycznego

1.1. Na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin⁸, z dniem 1 stycznia 2018 r. Wojewoda przejął zadania Marszałka z zakresu świadczenia wychowawczego w sprawach dotyczących unijnej kszs. W związku z przejęciem ww. zadań w Urzędzie utworzono Wydział Koordynacji Świadczeń (dalej: WKS albo Wydział). W statucie Urzędu⁹ określono, że do zakresu działania WKS należy w szczególności realizacja zadań Wojewody objętych działem administracji rządowej zabezpieczenie społeczne, w zakresie prowadzenia spraw dotyczących realizacji świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego w ramach kszs na obszarze województwa kujawsko - pomorskiego. Zadania Wydziału uszczegółowiono w regulaminie organizacyjnym Urzędu¹⁰, gdzie wskazano, że do działań WKS należy m.in.:

- a) pełnienie funkcji instytucji właściwej¹¹ w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w kszs w przypadku przemieszczania się osób w granicach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Konfederacji Szwajcarskiej;
- b) informowanie instytucji zagranicznych o decyzjach Wojewody za pomocą formularzy wspólnotowych (SED F003), wszczynanie i prowadzenie postępowań w sprawie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego oraz wydawanie decyzji administracyjnych orzekających obowiązek zwrotu nienależnie pobranych świadczeń;
- c) prowadzenie postępowań w sprawie wniosków o udzielenie ulgi w spłacie nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i świadczenia 500+ w postaci umorzenia, rozłożenia na raty lub odroczenia terminu spłaty należności oraz wydawanie decyzji w powyższym zakresie;

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dz. U. poz. 1428, dalej: ustawa zmieniająca z 2017 r.

⁹ Zarządzenie Wojewody nr 233/2016 z 24 maja 2016 r. w sprawie nadania statutu Urzędowi, ze zm.

¹⁰ Zarządzenia Wojewody: nr 401/2017, 408/2018 i 98/2021 z odpowiednio: 22 grudnia 2017 r., 10 sierpnia 2018 r. i 25 maja 2021 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Urzędu (ze zm.)

¹¹ Instytucja, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt q rozporządzenia nr 883/2004 – wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze (art. 11 ust. 1 pkt 1 uopp).

- d) wydawanie decyzji w zakresie umorzenia różnic kursowych i umorzenia zaległości w tym zakresie;
- e) prowadzenie postępowań w związku z pełnieniem przez Wojewodę funkcji wierzyciela należności pieniężnych z tytułu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego w ramach kszs, w tym współpraca z organami właściwymi w zakresie monitorowania spłat nienależnie pobranych świadczeń,
- f) informowanie instytucji zagranicznych o uregulowaniu lub zmianie wysokości nienależnie pobranych świadczeń oraz wydanych decyzjach Wojewody w sprawie umorzenia, rozłożenia na raty i odroczenia terminu spłaty należności;
- g) prowadzenie spraw w związku z pełnieniem przez Wojewodę funkcji instytucji pośredniczącej, do której można wystąpić z wnioskiem o odzyskanie należności zagranicznych w ramach kszs,
- h) prowadzenie sprawozdawczości, w tym sporządzanie i przekazywanie sprawozdań finansowo-rzeczowych, z wykonania zadań w zakresie kszs, w tym w zakresie nienależnie pobranych świadczeń.

(akta kontroli str. 4-55)

Dyrektor WKŚ (dalej: Dyrektor) wyjaśnił, że w związku z przejęciem zadań z zakresu kszs stwierdzono trzy problemy związane z:

- a) przejętą dokumentacją – przekazano znaczną liczbę spraw niezakończonych, w których występowały istotne braki w dokumentacji. Ponadto przekazano znaczną liczbę spraw formalnie zamkniętych - z uwagi na przyjętą praktykę zamykania spraw na etapie ustalenia, że mają w sprawie zastosowanie przepisy o kszs – które następnie wymagały dalszego procedowania, z uwagi na ich zamknięcie przed finalnym ustaleniem uprawnienia;
- b) systemem dziedzinowym¹² – był on do 31 grudnia 2017 r. wykorzystywany do ewidencjonowania spraw. W latach 2018-2020 podlegał co 14 dni aktualizacjom, powodującym częste trudności z wgrzywaniem danych i czasowym brakiem możliwości pracy w systemie. Ponadto aktualizacje wymuszały konieczność zapoznawania się z nowymi mechanizmami działania, często w formie szkoleń kaskadowych;
- c) zatrudnieniem – co opisano szerzej w pkt 1.2.

(akta kontroli str. 490-495)

1.2. Realizacją zadań z zakresu kszs zajmowało się, począwszy od 1 stycznia 2018 r. – 35 pracowników przejętych od Marszałka. W kolejnych latach ogólna liczba pracowników wzrosła do 43 (według stanu na koniec 2018 r., 2019 r. i 2020 r.). Zmalała natomiast liczba pracowników przejętych od Marszałka - według stanu na 30 czerwca 2021 r. ww. zadaniami zajmowało się 25 takich pracowników. Pracownicy zajmujący się kszs prowadzili jednocześnie postępowania w zakresie świadczenia wychowawczego, jak i świadczeń rodzinnych.

(akta kontroli str. 285)

Dyrektor wyjaśnił, że część pracowników Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu (dalej: ROPS) nie zdecydowała się na przejście do KPUW, a co za tym idzie pozostały po nich otwarte sprawy i wystąpiła konieczność zatrudnienia nowych pracowników, którzy wymagali wprowadzenia w zakres wykonywanych zadań. W październiku 2018 r. zatrudniono osiem osób (wnioskowano o zatrudnienie 12), co sfinansowano z rezerwy celowej. Dodatkowo zatrudniono dwie osoby, z uwagi na odejście dwóch pracowników przejętych z ROPS. W 2019 r. otrzymano rezerwę

¹² Samodzielny i niezależny system informatyczny, stworzony do świadczenia usług dla określonego obszaru danego podmiotu.

celową, co pozwoliło na utrzymanie zatrudnionych w 2018 r. pracowników, jednak część kosztów wynagrodzenia dla nich musiano pokryć ze środków własnych Urzędu. Ponadto zatrudniono osiem osób, z czego cztery po uprzednim odbyciu stażu (jedna osoba po dwóch tygodniach zrezygnowała z pracy). W kolejnych latach, jak dodał Dyrektor, zatrudniono dwóch nowych pracowników (w 2020 r.) oraz przeniesiono siedmiu pracowników z innych komórek organizacyjnych - w 2021 r.

(akta kontroli str. 490-497)

Liczba spraw prowadzonych średniorocznie przez pracowników Wydziału zajmujących się kszs malała z 698 w 2018 r. do 535 w 2019 r. oraz do 403 w 2020 r., a następnie wzrosła do 463 w I półroczu 2021 r.

Liczba spraw prowadzonych średniomiesięcznie przez jednego pracownika WKŚ zmaląła z 58 w 2018 r. do 45 w 2019 r. oraz 34 w 2020 r., a następnie wzrosła do 39 w I półroczu 2021 r.

Od Marszałka przejęto 2 599 spraw, z których na 30 czerwca 2021 r. niezalatwionych pozostawało 88 (3,4%), a na 31 sierpnia 2021 r. – pięć (0,2%), o czym szerzej w obszarze drugim niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 286)

1.3. Zdecydowana większość pracowników zatrudniona w WKŚ w całym okresie objętym kontrolą i realizujących zadania związane z kszs na podstawie umowy o pracę, posiadała wykształcenie wyższe (41 z 46 tj. 89,1%). Pozostałe osoby miały wykształcenie średnie (trzy) i policealne (dwie). Osiem osób z wykształceniem wyższym ukończyło studia podyplomowe. Ponad połowa pracowników (60,9% - 28 z 46 osób) posiadała ponadtrzyletni staż pracy związany z realizacją zadań w ramach kszs, w tym 11 pracowników dysponowało ponaddziesięcioletnim doświadczeniem. Staż pracy od roku do trzech lat posiadało 18 osób. Szkolenia i kursy związane z zakresem przedmiotowym realizowanych zadań odbyło 24 pracowników.

Analiza dokumentacji dotyczącej 30% pracowników zajmujących się realizacją świadczenia wychowawczego w ramach kszs wykazała, że osoby te posiadały wymagane na danym stanowisku pracy kwalifikacje (m.in. znajomość przepisów uopp oraz przepisów unijnych o kszs) i wykształcenie wyższe, a określone dla nich zakresy obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności były aktualne. Osobom tym zapewniono możliwość podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i kursach.

(akta kontroli str. 167-209, 287-297)

1.4. Na realizację zadań w zakresie kszs zaplanowano i wydatkowano w latach 2018–2021 (do 30 czerwca) następujące środki finansowe:

- w 2018 r. – 2 530,6 tys. zł (tj. 95,1% planu w kwocie 2 660 tys. zł), w tym wydatki majątkowe w 40,7 tys. zł oraz na wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzeń - 2 061,1 tys. zł;
- w 2019 r. – 3 118,9 tys. zł (tj. 98% planu w kwocie 3 182,2 tys. zł), w tym wydatki na wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzeń - 2 542,6 tys. zł¹³;
- w 2020 r. – 3 127,7 tys. zł (tj. 98,4% planu w kwocie 3 178 tys. zł), w tym wydatki majątkowe 111,3 tys. zł oraz wydatki na wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzeń - 2 827,8 tys. zł;

¹³ W 2019 r. nie poniesiono wydatków majątkowych.

- w I półroczu 2021 r. – 1 721,4 tys. zł (tj. 54,9% planu na 2021 r. w kwocie 3 135 tys. zł), w tym wydatki na wynagrodzenie i pochodne od wynagrodzeń - 1 593,6 tys. zł¹⁴.

(akta kontroli str. 406-408)

Analizą objęto wszystkie wydatki majątkowe na kwotę 151,9 tys. zł oraz 20 losowo wybranych wydatków bieżących na kwotę 329,2 tys. zł. Stwierdzono, że w ramach wydatków majątkowych zakupiono serwer oraz urządzenia wielofunkcyjne, a w ramach wydatków bieżących m.in.: zestawy komputerowe, laptopy, monitory, niszczarki, skanery, meble biurowe, regały do archiwum, materiały eksploatacyjne do drukarek, papier ksero oraz usługi pocztowe. Środki finansowe wydatkowane były zgodnie z celem, na jaki zostały przeznaczone, dostosowane do potrzeb jednostki oraz wykorzystywane do realizacji zadań związanych z kszs.

(akta kontroli str. 222-284)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność Urzędu w zakresie przygotowania i wdrożenia zadań Wojewody dotyczących świadczeń wychowawczych, w których zastosowanie miały przepisy o kszs. Podejmowane w Urzędzie działania mające na celu dostosowanie stanu zatrudnienia do bieżących potrzeb Oddziału okazały się skuteczne i pozwoliły na załatwienie prawie wszystkich spraw przejętych od Marszałka, przy jednoczesnym rozpatrywaniu wpływających wniosków. Zakresy obowiązków pracowników były aktualne i zawierały realizowane przez nich zadania, a prowadzone szkolenia zapewniały im możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Środki na realizację zadania związanego z kszs wydatkowano celowo i adekwatnie do potrzeb związanych z jego przejęciem.

OBSZAR

2. Wypełnianie obowiązków przez wojewodów w zakresie rozpatrywania wniosków oraz wydawania rozstrzygnięć, w tym decyzji, dotyczących świadczenia wychowawczego 500+

Opis stanu
faktycznego

2.1. Ogółem spraw dotyczących kszs, przejętych przez Wojewodę od Marszałka, według stanu na 1 stycznia 2018 r., było 12 231, w tym 5 705 spraw dotyczących świadczenia wychowawczego. Ogółem nierozpatrzonych wniosków dotyczących tego świadczenia było:

- na 1 stycznia 2019 r. 6 251, w tym 2 599 wniosków przejętych od Marszałka (tj. 41,58% nierozpatrzonych wniosków ogółem);
- na 1 stycznia 2020 r. 9 908, w tym 1 488 wniosków przejętych od Marszałka (tj. 15,02% nierozpatrzonych wniosków ogółem);
- na 31 grudnia 2020 r. 6 022, w tym 691 wniosków przejętych od Marszałka (tj. 11,47% nierozpatrzonych wniosków ogółem);
- na 30 czerwca 2021 r. 7 551, w tym 88 wniosków przejętych od Marszałka (tj. 1,17% nierozpatrzonych wniosków ogółem).

(akta kontroli str. 298)

Dyrektor podał, że zdecydowana większość przejętych od Marszałka wniosków nie zawierała kompletu dokumentacji pozwalającej na ich natychmiastowe rozpatrzenie.

¹⁴ W I półroczu 2021 r. nie poniesiono wydatków majątkowych.

Często brakowało w nich dokładnego adresu zamieszkania lub zatrudnienia członka rodziny przebywającego zagranicą oraz informacji o dochodzie. Dyrektor zaznaczył również, że od lipca do września 2020 r. załatwianiem ww. spraw zajmował się zespół złożony z pięciu najbardziej doświadczonych pracowników Wydziału. We wrześniu 2020 r. dokonano modyfikacji i wyłoniono trzy grupy pracowników: pierwsza zajmowała się wyłącznie sprawami przekazanymi przez Marszałka, druga (złożona z mniej doświadczonych pracowników) zajmowała się częściowo sprawami przekazanymi przez Marszałka i trzecia, która rozpatrywała mniej skomplikowane sprawy (inne niż przekazane przez Marszałka). Model taki funkcjonował do kwietnia 2021 r., gdzie w związku ze wzmożonym napływem wniosków na nowy okres zasiłkowy rozpoczynający się od 1 czerwca 2021 r., ponownie wszyscy pracownicy rozpatrywali sprawy ze wszystkich okresów zasiłkowych. Dyrektor zaznaczył jednocześnie, że według danych na 31 sierpnia 2021 r. pozostało do ostatecznego zamknięcia pięć spraw dotyczących świadczeń wychowawczych przejętych od Marszałka.

(akta kontroli str. 439-443)

W WKŚ rozpatrzono (narastająco) następującą liczbę wniosków:

- 6 309, w tym 3 106 przejętych od Marszałka (tj. 49,23% rozpatrzonych wniosków) według stanu na 1 stycznia 2019 r.;
- 13 526, w tym 4 217 przejętych od Marszałka (tj. 31,18% rozpatrzonych wniosków) według stanu na 1 stycznia 2020 r.;
- 20 413, w tym 5 014 przejętych od Marszałka (tj. 24,56% rozpatrzonych wniosków) według stanu na 31 grudnia 2020 r.;
- 26 748, w tym 5 617 przejętych od Marszałka (tj. 21% rozpatrzonych wniosków) według stanu na 30 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 298)

W kolejnych latach objętych kontrolą NIK nowych wniosków wpłynęło: 6 855 (w 2018 r.), 10 874 (w 2019 r.), 3 001 (w 2020 r.), 7 864 (w I półroczu 2021 r.). Zwiększony wpływ wniosków odnotowano w 2019 r., co było spowodowane zmianami w przepisach uopp. W latach tych rozpatrzono, odpowiednio: 6 309, 7 217, 6 887 i 6 335 wniosków. Liczba rozpatrywanych wniosków uległa znacznemu zwiększeniu w I półroczu 2021 r. (w stosunku do 2020 r.).

(akta kontroli str. 298)

2.2. Analiza 30 spraw, w tym 25 w których Wojewoda ustalił, że mają zastosowanie przepisy o kszs i ustalił prawo do świadczenia wychowawczego lub odmówił tego prawa oraz pięciu spraw, w których ustalono, że nie mają zastosowania przepisy o kszs wykazała, że:

- we wszystkich badanych sprawach prawidłowo ustalano zastosowanie przepisów o kszs w zakresie świadczenia 500+;
- w objętej badaniem próbie spraw w sposób prawidłowy ustalano pierwszeństwo ustawodawstwa państwa właściwego do wypłaty świadczenia wychowawczego;
- wydane decyzje zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 i 3 Kpa. W 18 sprawach zakończonych po 1 lipca 2019 r. wydano informacje o przyznaniu świadczenia¹⁵;

¹⁵ Od 1 lipca 2019 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 924, dalej: ustawa zmieniająca z 2019 r.). Dodano m.in. art. 13a uopp, w myśl którego, przyznanie przez organ właściwy lub wojewodę świadczenia wychowawczego nie wymagało już wydania decyzji, wymagały jej natomiast nadal: odmowa przyznania świadczenia

- w badanej próbie nie wystąpiły przypadki rozpatrywania wniosków dotyczących dzieci jednej rodziny w różny sposób;
- w 17 przypadkach załatwiono sprawy od 113 do 148 dni¹⁶. Pozostałe 13 spraw załatwiono w dwumiesięcznym terminie dla spraw szczególnie skomplikowanych, określonym w art. 35 § 3 Kpa,
- w ww. 17 sprawach, w których postępowania trwały powyżej dwóch miesięcy, nie powiadamiano wnioskodawców o ich niezakończoności w terminie określonym w art. 35 § 3 Kpa i o tego przyczynach, nie wskazywano nowego terminu ich rozpatrzenia i nie pouczano o prawie do wniesienia ponaglenia¹⁷,
- w Urzędzie stosowano się do wytycznych Ministra w zakresie procedury prowadzenia postępowań o ustalenie prawa do świadczeń wychowawczych realizowanych w ramach przepisów o ksz¹⁸ z wyjątkiem ww. czasu trwania tych postępowań oraz obowiązków informacyjnych.

(akta kontroli tom str. 395-405)

2.3. W okresie objętym kontrolą Wojewoda wydał 174 rozstrzygnięcia o tymczasowym przyznaniu świadczenia wychowawczego (w 2018 r. – 47; w 2019 r. – 65, w 2020 – 40, w I półroczu 2021 r. – 22). Analiza 10 spraw, w których tymczasowo przyznano świadczenia wykazała, że rozstrzygnięcia zostały wydane zgodnie z przepisami o ksz¹⁹. W związku z tym, że w Urzędzie nie posiadano wszystkich informacji dotyczących sytuacji wnioskodawcy w innym państwie członkowskim niezbędnych do ostatecznego wyliczenia świadczeń, przyznawano świadczenie tymczasowo na podstawie posiadanych informacji. Świadczenia przyznawano w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko. W badanych sprawach nie wystąpiły przypadki wydawania decyzji dotyczących zwrotu nienależnie pobranych świadczeń w związku z wcześniejszym ich tymczasowym przyznaniem.

(akta kontroli str. 537-549)

2.4. W latach 2018–2021 (do 30 czerwca) zaskarżono 50 decyzji Wojewody w zakresie świadczeń wychowawczych, na łączną kwotę 101 369,28 zł, z czego w postępowaniu odwoławczym rozstrzygnięto 45 odwołań:

- 29 (64,4%) decyzji utrzymano w mocy;
- pięć (11,1 %) uchylono w całości i przekazano do ponownego rozpoznania;
- dwie (4,4%) uchylono w całości albo w części i rozstrzygnięto co do istoty sprawy, bądź umorzono postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części;

Ponadto w:

- jednym przypadku umorzono postępowanie odwoławcze;
- trzech przypadkach stwierdzono uchybienie terminu do wniesienia odwołania;
- pięciu przypadkach stwierdzono niedopuszczalność wniesienia odwołania.

wychowawczego, uchylenie lub zmiana prawa do tego świadczenia oraz rozstrzygnięcie w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego (ust. 1).

¹⁶ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

¹⁷ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Zauważyć jednocześnie należy, że od 13 lipca 2021 r. na skutek zmiany art. 28 uopp przez art. 8 pkt 11 ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny (Dz. U. poz. 1162), w przedmiotowych sprawach nie przewiduje się już stosowania ponagleń.

¹⁸ „Zasady współpracy organów właściwych (tj. wojewodów, burmistrzów i prezydentów miast) i wojewodów w sprawach świadczeń wychowawczych i świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z przepisami o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej” - Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego.

¹⁹ Art. 67 i 68 rozporządzenia podstawowego oraz art. 6, 7, 60 ust. 3 i 5 oraz art. 73 rozporządzenia wykonawczego.

Cztery decyzje organu wyższego stopnia zostały zaskarżone do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego (dalej: WSA).

W tym samym okresie zaskarżono 18 decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego (w tym jedną decyzję odmawiającą zastosowania ulgi w spłacie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego), na łączną kwotę 47 970,3 zł, z czego w postępowaniu odwoławczym rozstrzygnięto 17 odwołań:

- 16 decyzji utrzymano w mocy;
- jedną decyzję uchylono w całości i przekazano do ponownego rozpatrzenia;

Ponadto, w jednym przypadku stwierdzono uchybienie terminu do wniesienia odwołania.

Przyczynami odwołań od ww. decyzji były m.in.: wysokość ustalonego w Urzędzie dochodu na osobę w rodzinie, wysokość ustalonego świadczenia w formie dodatku dyferencyjnego²⁰, odmowa przyznania świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko, zobowiązanie do zwrotu oraz wysokość nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego, wysokość odsetek ustawowych naliczonych od nienależnie pobranych świadczeń.

(akta kontroli str. 299-300)

W latach 2020–2021 (do 30 czerwca) wniesiono 163 ponaglenia, o których mowa w art. 37 Kpa oraz trzy skargi na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania, określone w art. 53 § 2b ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi²¹. W dwóch przypadkach WSA przyznał odszkodowanie w łącznej kwocie 2 000 zł (orzeczenia nieprawomocne z uwagi na złożenie skarg kasacyjnych do Naczelnego Sądu Administracyjnego). W jednym przypadku WSA skargę odrzucił.

(akta kontroli str. 301)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w ramach kszs, w 17 przypadkach spośród 30 objętych badaniem, rozpatrzono po dwumiesięcznym terminie dla spraw szczególnie skomplikowanych określonym w art. 35 § 3 Kpa. O niezalutwieniu spraw w terminie nie informowano stron postępowania, w sytuacji gdy zgodnie z art. 36 § 1 Kpa organ powinien to uczynić, podając jednocześnie przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając stronę o prawie do wniesienia ponaglenia. Czas trwania ww. postępowań wynosił od 113 do 1 148 dni.

Dyrektor wyjaśnił, że przyczyną załatwiania spraw po ww. terminie oraz nieinformowania o tym stron był zwiększony wpływ wniosków na okres zasiłkowy 2019/2021 w związku z rozszerzeniem programu Rodzina 500 plus na wszystkie dzieci bez względu na kryterium dochodowe. Ponadto, do części wniosków otrzymanych od realizatora świadczeń nie załączono pełnej dokumentacji. Dodał, że również traktowanie niezalutwionych spraw przekazanych od Marszałka jako priorytetowe powodowało, iż bieżące wnioski załatwiono z opóźnieniem.

(akta kontroli str. 395-405)

²⁰ Kwota stanowiąca różnicę pomiędzy wysokością świadczeń, wypłacana w przypadku, gdy ich wysokość w państwie pierwszeństwa jest niższa od sumy świadczeń w drugim państwie uczestniczącym w koordynacji świadczenia wychowawczego (art. 68 ust. 2 rozporządzenia podstawowego).

²¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, ze zm.

Wojewoda podjął skuteczne działania zmierzające do załatwienia spraw przejętych od Marszałka, co w 96,6 % nastąpiło do końca I półrocza 2021 r., a liczba rozpatrzonych wniosków - w tym także tych wpływających do Urzędu - corocznie wzrastała. W KPUW prawidłowo ustalano czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy o kszs w zakresie świadczeń wychowawczych oraz pierwszeństwo ustawodawstwa państwa właściwego do wypłaty ww. świadczeń. W decyzjach tymczasowych przyznawano świadczenia wychowawcze z uwzględnieniem przesłanek określonych w przepisach unijnych o kszs. Prawo do świadczenia 500+ ustalano we właściwej wysokości, na podstawie kompletu wymaganych dokumentów. Decyzje w tym przedmiocie zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 i 3 Kpa. W 56,7% zbadanych spraw dopuszczono się jednak zwłoki w ich załatwieniu, nie informowano przy tym wnioskodawców o niezrealizowaniu sprawy w terminie i tego przyczynach, nie wskazywano nowego terminu oraz nie pouczano o prawie do wniesienia ponaglenia. Na wystąpienie tych nieprawidłowości wpłynęły m.in. znaczne liczby przejętych spraw oraz nowych wniosków o udzielenie świadczenia wychowawczego.

3. Podejmowanie przez wojewodów działań w związku z pełnieniem przez nich funkcji wierzyciela należności pieniężnych z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach 2018-2021 (I półrocze) Wojewoda wydał 294²² decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego na łączną kwotę 641 468,20 zł. Podjęcie ww. decyzji związane było z trzema przesłankami, gdy świadczenie wychowawcze zostało wypłacone:

- pomimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie albo zawieszenie prawa do tego świadczenia albo wstrzymanie jego wypłaty, jeżeli osoba pobierająca świadczenie 500+ była pouczona o braku prawa do jego pobierania, tj. art. 25 ust. 2 pkt 1 uopp²³ – 42 decyzji na łączną kwotę 69 252,29 zł²⁴;
- pomimo braku prawa do tego świadczenia, tj. art. 25 ust. 2 pkt 6 uopp – 14 decyzji 7 817,05 zł²⁵;
- w przypadku, o którym mowa w art. 16 ust. 6 uopp, za okres od dnia, w którym osoba stała się uprawniona do świadczeń na rodzinę w innym państwie w związku ze stosowaniem przepisów o kszs, do dnia wydania decyzji o uchyleniu decyzji przyznającej świadczenie wychowawcze, tj. art. 25 ust. 2 pkt 3 uopp – 238 decyzji na łączną kwotę 564 398,86 zł²⁶.

Nie wystąpiły przypadki, w których organ stwierdziłby, że świadczenie wychowawcze zostało wypłacone osobie innej niż osoba, której świadczenie zostało przyznane, z przyczyn niezależnych od organu, który przyznał świadczenie (art. 25 ust. 2 pkt 5 uopp) oraz że świadczenie 500+ zostało przyznane lub wypłacone na

²² 47 w 2018 r., 71 w 2019 r., 105 w 2020 r. oraz 71 w I półroczu 2021 r.

²³ Przepis ten został uchylony z dniem 1 lipca 2019 r. na podstawie art. 1 pkt 23 lit. a tiret pierwsze w zw. z art. 16 ustawy zmieniającej z 2019 r. Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy zmieniającej przepis ten w dotychczasowym brzmieniu stosuje się w sprawach o świadczenie wychowawcze za okres do dnia 30 czerwca 2019 r.

²⁴ W 2018 r. dziewięć decyzji na kwotę 21 805,25 zł, w 2019 r. pięć decyzji na kwotę 9 418,47 zł, w 2020 r. 10 decyzji na kwotę 11 250,21 zł oraz w I półroczu 2021 r. 18 decyzji na kwotę 26 778,36 zł.

²⁵ W 2020 r. osiem decyzji na kwotę 7 368,36 zł oraz w I półroczu 2021 r. sześć decyzji na kwotę 448,59 zł.

²⁶ W 2018 r. 38 decyzji na kwotę 88 941,70 zł, w 2019 r. 66 decyzji na kwotę 163 513,48 zł, w 2020 r. 87 na kwotę 191 988,78 zł oraz w I półroczu 2021 r. 47 decyzje na kwotę 119 954 zł.

podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą to świadczenie (art. 25 ust. 2 pkt 2 uopp). Odwołania od decyzji Wojewody zostały wniesione w 15 przypadkach, tj. od 5,1% decyzji wydanych w latach 2018-2021 (do 30 czerwca).

Z łącznej kwoty należności ustalonej do zwrotu przez Marszałka oraz Wojewodę, tj. 641 468,20, odzyskano 478 077,01 zł (tj. 74,53%) według stanu na koniec czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 304)

Wszystkie, objęte przez NIK szczegółową analizą, decyzje w sprawach dotyczących nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego²⁷ zawierały elementy określone w art. 107 § 1 i 3 Kpa, tj. m.in. oznaczenie organu oraz strony, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz zostały wydane przez osoby uprawnione, dotyczyły właściwego okresu i kwot nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego orzeczonego do zwrotu.

Do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego we wszystkich 30 decyzjach wskazano rachunki bankowe m.in. urzędów gmin oraz ośrodków pomocy społecznej (dalej: OPS), prowadzących postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego na podstawie art. 10 ust. 2 uopp (upoważnienia organu właściwego dla kierownika OPS).

W dwóch przypadkach (na 30 objętych próbą badawczą) zostały wniesione odwołania od decyzji. Podniesionej w odwołaniach argumentacji nie podzieliło właściwe samorządowe kolegium odwoławcze, które utrzymało w mocy obie te decyzje.

(akta kontroli str. 550-551)

3.2. Na dzień 1 stycznia 2018 r. zaległości z tytułu nienależnie pobranego świadczenia 500+ posiadało 54 dłużników na kwotę 19 057,45 zł. Liczba dłużników zwiększała się w kolejnych okresach objętych kontrolą NIK – do 91 według stanu na 1 stycznia 2019 r. oraz 132 według stanu na 1 stycznia 2020 r., natomiast na początek 2021 r. spadła do 35. Kwota zaległości w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. zwiększyła się do 173 292,72 zł²⁸. W latach 2018-2021 (I półrocze) wyegzekwowano łącznie 478 077,01 zł²⁹ nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego.

W kontrolowanym okresie wysłano 32 upomnienia, o których mowa w art. 15 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji³⁰, z czego w 2018 r. - osiem na 17 584,88 zł; w 2019 r. – 10 na 26 649,28 zł; w 2020 r. – sześć na 7 971,51 zł oraz w I połowie 2021 r. – osiem na 21 913,16 zł.

Wystawiono 11 tytułów wykonawczych na kwotę 23 727,5 zł, z czego w 2018 r. – cztery na 1 150,89 zł; w 2019 r. – trzy na 17 126,70 zł; w 2020 r. – trzy na 2 149,91 zł oraz w I półroczu 2021 r. – jeden na 3 000 zł.

(akta kontroli str. 302-304)

W Urzędzie prowadzona była ewidencja wydanych decyzji w sprawie zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego, na podstawie której prowadzony był monitoring spłat należności z ww. tytułu. Odrębna, pisemna

²⁷ Do próby wybrano 30 decyzji (po 10 decyzji z lat 2018-2020) na łączną kwotę nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego w wysokości 83 373,81 zł.

²⁸ Na koniec 2018 r. wyniosła 66 407,88 zł, na koniec 2019 r. – 87 860,43 zł, na koniec 2020 r. – 135 453,21 zł.

²⁹ W 2018 r. 65 390,52 zł, w 2019 r. 151 025,31 zł, w 2020 r. 167 746,57 zł oraz w I półroczu 2021 r. 93 914,61 zł.

³⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1427, ze zm., dalej: pea.

procedura w zakresie ustalania i dochodzenia nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego nie została opracowana. Dyrektor wyjaśnił, że nie było takiej potrzeby, albowiem opierano się na przepisach prawa, wytycznych Ministra, wyrokach sądów administracyjnych oraz opiniach radców prawnych Urzędu.

(akta kontroli str. 439-444)

Szczegółową analizą objęto 20 dłużników³¹ oraz 10 decyzji w sprawach dotyczących nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego wydanych przed 1 stycznia 2018 r. przez Marszałka.

Analiza 20 spraw, w których monitorowano spłaty z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wykazała, że:

- nie wystąpiły przypadki przedawnienia nienależnie pobranych świadczeń;
- współpracowano z organami właściwymi, w zakresie monitorowania spłat nienależnie pobranych świadczeń;
- weryfikowano informacje za pośrednictwem systemu dziedzicznego Sygnity w zakresie świadczeń pobieranych w innych jednostkach terenowych opieki społecznej;
- w trzech przypadkach wystąpiono do instytucji zagranicznych o udzielenie informacji o dłużniku (na podstawie art. 76 rozporządzenia wykonawczego), a w dwóch przypadkach o odzyskanie nienależnie pobranych świadczeń;
- dane uzyskane w trakcie kontroli od organów właściwych, na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, dotyczące stanu zaległości dłużników (m.in. kwoty należności na dzień wystawienia decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia i dokonanych wpłat) były zgodne z danymi posiadanymi przez Urząd;
- w 11 sprawach dłużnikom wysłano upomnienia,
- wystawiono 11 tytułów wykonawczych na łączną kwotę należności głównej w wysokości 23 727,5 zł. Z kwoty tej wyegzekwowano 20 656 zł.
- w przypadku jednego z ww. tytułów wystawiono go i przekazano go do organu egzekucyjnego blisko rok po upływie siedmiu dni od doręczenia upomnienia³².

W tytułach wykonawczych, jako wierzyciela wpisywano Wojewodę, natomiast jako podmiot, któremu należy przekazać wyegzekwowaną należność pieniężną m.in. OPS albo urząd gminy, podając też numer jego rachunku bankowego.

(akta kontroli str. 550-551)

Zgodnie z art. 16 ust. 10 w zw. z art. 13a ust. 1 uopp, Wojewoda ustala i dochodzi zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego w sprawach, w których mają zastosowanie przepisy o kszs, a rozstrzygnięcie w takiej sprawie wymaga wydania decyzji. Według art. 25 ust. 8 uopp w zw. z art. 2 § 1 pkt 5 i art. 3 § 1 pea, nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze podlega egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji a uprawnionym do żądania wykonania w drodze egzekucji obowiązków wynikających z tej decyzji jest właściwy do orzekania organ I instancji, tj. wojewoda.

Zapytany dlaczego odzyskane nienależne świadczenia wychowawcze są przekazywane na rachunek innych podmiotów, a nie bezpośrednio na konto

³¹ Dobór próby nastąpił z uwzględnieniem kryterium daty wydania decyzji dotyczącej nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego (po 1 stycznia 2018 r.), kwoty należności pozostającej do zapłaty oraz występowania tej należności na koniec kolejnych okresów sprawozdawczych.

³² O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

dochodów w Urzędzie, w sytuacji gdy wierzycielem jest Wojewoda³³, który ustala i dochodzi zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, a odzyskane nienależne świadczenia stanowią dochód budżetu państwa – Dyrektor wyjaśnił, że z art. 25 ust. 9 uopp wynika, że kwoty nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego podlegają zwrotowi łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na rachunek bankowy wskazany przez organ właściwy. Z kolei, na mocy art. 2 ust. 11 tej ustawy, organ właściwy - oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie wychowawcze lub otrzymującej świadczenie wychowawcze. Ponadto Dyrektor zaznaczył, że w sporządzanych sprawozdaniach Wojewoda nie wykazuje odzyskanych kwot nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych podlegających zwrotowi do budżetu państwa, a robią to organy właściwe. Dyrektor zauważył również, w systemie Sygnity przy generowaniu tytułu wykonawczego w pozycji nazwa i adres podmiotu automatycznie wczytywane są dane gminy.

(akta kontroli str. 490-493)

NIK wskazuje, że zgodnie z ww. art. 16 ust. 10 in fine uopp, przepisy art. 25 – a więc i jego ustępu 9, dotyczącego rachunku na jaki powinny być przekazywane przedmiotowe środki – stosuje się odpowiednio, a nie wprost.

Wszystkie należności wynikające z 10 decyzji wydanych przed 1 stycznia 2018 r. przez Marszałka zostały uregulowane.

Nieuregulowane należności z tytułu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego wynosiły: 66 407,88 zł na 31 grudnia 2018 r., 87 860,43 zł na 31 grudnia 2019 r., 135 453,21 zł na 31 grudnia 2020 r. oraz 173 292,72 zł na 30 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 302)

3.3. W latach 2018-2021 (I półrocze) do Urzędu wpłynęło łącznie 99 wniosków³⁴ o przyznanie ulgi w spłacie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego. Wojewoda wydał w ww. okresie łącznie 34 decyzje o udzieleniu ulgi³⁵ oraz 35 decyzji o odmowie jej przyznania³⁶. Spłatę należności rozłożono na raty łącznie w 24 przypadkach na kwotę 83 276,72 zł należności głównej, zaś umorzenie nastąpiło w jednym przypadkach na kwotę 460,09 zł należności głównej. Nie wystąpiły przypadki odroczenia terminu płatności.

(akta kontroli str. 303)

Badaniem szczegółowym objęto 22 wnioski o udzielenie ulg w sprawie nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych. W 10 przypadkach rozłożono spłatę należności na raty, w siedmiu przypadkach odmówiono umorzenia nienależności, w trzech przypadkach odmówiono umorzenia odsetek oraz w dwóch przypadkach pozostawiono wnioski bez rozpoznania. W 20 postępowaniach zakończonych decyzjami badano sytuację materialną i finansową dłużników, a wnioski zostały rozpatrzone zgodnie z ich zakresami.

Udzielenie ulg nastąpiło przez osoby uprawnione, na wniosek stron, wobec których wydane były uprzednio decyzje w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego, w dwumiesięcznym terminie określonym w art. 35 ust. 3 Kpa. We wszystkich 20 sprawach zakończonych decyzjami organ zgromadził dokumenty

³³ W myśl art. 28 ust. 1 ustawy zmieniającej z 2017 r., zadania marszałka województwa jako wierzyciela należności pieniężnych wynikających ze spraw dotyczących nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych przejął wojewoda.

³⁴ 13 w 2018 r., 24 w 2019 r., 45 w 2020 r. i 17 w I półroczu 2021 r.

³⁵ Trzy w 2018 r., sześć w 2019 r., 12 w 2020 r. i 13 w I półroczu 2021 r.

³⁶ Trzy w 2018 r., 12 w 2019 r., 12 w 2020 r. i 8 w I półroczu 2021 r.

dotyczące sytuacji majątkowej danej rodziny oraz poddał ją stosownej ocenie. W dwóch przypadkach, w związku z nieprzedłożeniem wymaganych dokumentów, organ pozostawił ww. wnioski bez rozpoznania. Nie poinformowano jednak o tym wnioskodawców³⁷.

Decyzje w sprawie ulg wydawane były na podstawie przepisów uopp oraz Kpa i zawierały informację na temat skutków prawnych zaprzestania spłacania rat. Do decyzji załączano harmonogramy spłat, w których do każdej raty naliczono odsetki. Jednocześnie we wszystkich decyzjach o rozłożeniu na raty nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych, wydanych przez Wojewodę w kontrolowanym okresie, nie ustalano opłaty prolongacyjnej, o której mowa w art. 57 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa³⁸.

Dyrektor wyjaśnił, że do wniosków o udzielenie ulgi przyjęto, że zastosowanie ma art. 25 ust. 10 uopp i nie stosuje się art. 67a § 1 Ordynacji. Z tej przyczyny w wydawanych decyzjach w sprawie rozłożenia na raty nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego nie ustalano opłaty prolongacyjnej. Jednocześnie rozłożenie na raty nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych nie skutkowało zakończeniem naliczania odsetek, a co za tym idzie odsetki naliczono od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty świadczenia do dnia spłaty, stosownie do art. 25 ust. 9 uopp.

NIK wskazuje, że nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze stanowią niepodatkową należność budżetową o charakterze publicznoprawnym w rozumieniu art. 60 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³⁹, w stosunku do jakich, zgodnie z art. 67 ufp, stosuje się przepisy działu III Ordynacji. W tym kontekście i jednocześnie w świetle treści art. 57 § 1 w zw. z art. 67a § 1 pkt 2 Ordynacji, przy udzieleniu ulgi w spłacie zobowiązania w postaci rozłożenia na raty istniała podstawa prawna do ustalenia opłaty prolongacyjnej. Ponadto stosownie do art. 49 § 1 Ordynacji, w razie wydania decyzji o rozłożeniu na raty, nowym terminem płatności powinien być dzień, w którym zgodnie z decyzją, powinna nastąpić zapłata poszczególnych rat, na jakie została rozłożona należność wraz z odsetkami za zwłokę. Wynikający zatem z decyzji o rozłożeniu na raty nowy termin płatności powinien skutkować tym, że należność mogła być zapłacona później, bez konieczności naliczania odsetek za zwłokę. Ponadto, w harmonogramach spłat załączanych do decyzji o rozłożeniu na raty nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego, ujmowano pouczenie, w myśl którego zastosowanie znajdował art. 54 § 1 pkt 5 Ordynacji. W tym kontekście, w przypadku konsekwentnego, odpowiedniego stosowania przepisów Ordynacji, przy udzieleniu ulgi w spłacie zobowiązania w postaci rozłożenia na raty należałoby ustalać opłatę prolongacyjną. NIK dostrzega jednocześnie złożoność i niejednoznaczność przedmiotowych regulacji budzących wątpliwości prawne, co skutkuje niejednolitym sposobem ich interpretowania przez organy administracji publicznej i co może świadczyć o potrzebie interwencji ustawodawcy.

(akta kontroli str. 490-493, 533-536)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W jednej sprawie wystawiono tytuł wykonawczy i przekazano go do organu egzekucyjnego dopiero po upływie blisko roku od upływu siedmiu dni od dnia doręczenia upomnienia, w sytuacji gdy dłużnik zobowiązany do zwrotu nienależnie

³⁷ O czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

³⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, ze zm., dalej: Ordynacja.

³⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm., dalej: ufp.

pobranego świadczenia wychowawczego uchylał się od zapłaty tejże należności, a organ właściwy nie miał możliwości dokonywania potrąceń, o których mowa w art. 25 ust. 7 uopp. W sprawie tej upomnienie zostało wysłane do dłużnika 20 stycznia 2020 r., doręczone 15 lutego 2020 r., a tytuł wykonawczy skierowano do organu egzekucyjnego dopiero 5 lutego 2021 r. W międzyczasie, 21 maja 2020 r., Urząd wystąpił do Toruńskiego Centrum Świadczeń Rodzinie z zapytaniem czy zobowiązana dokonała zwrotu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego. W dniu 10 czerwca 2020 r. wpłynęła odpowiedź z informacją, że zobowiązana nie dokonała żadnej wpłaty, jednak tytuł wykonawczy wystawiono dopiero po blisko ośmiu miesiącach od kolejnego potwierdzenia tego faktu.

(akta kontroli str. 507-517)

Dyrektor wyjaśnił, że tytuł wykonawczy wystawiono dopiero 5 lutego 2021 r. z uwagi na problemy techniczne z jego wystawieniem w systemie Sygnity w konsekwencji wejścia w życie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2020 r. w sprawie przekazywania tytułu wykonawczego i innych dokumentów do organu egzekucyjnego⁴⁰. Dodał, że po wejściu w życie ww. rozporządzenia, tytuły wykonawcze należało wysyłać do organów egzekucyjnych drogą elektroniczną.

(akta kontroli str. 439-440, 448)

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 26 § 1c pkt 2 pea, w jego brzmieniu od 30 lipca 2020 r., wnioski egzekucyjne i tytuły wykonawcze przekazuje się do organu egzekucyjnego również przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe⁴¹, przez swoich pracowników oraz inne upoważnione osoby lub organy - jeżeli z przyczyn technicznych nie jest możliwa droga elektroniczna. Niezależnie od tego, przywołana argumentacja nie usprawiedliwia blisko rocznej zwłoki w wystawieniu ww. tytułu wykonawczego. Zgodnie bowiem z § 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych⁴², wierzyciel był obowiązany do systematycznej kontroli terminowości zapłaty należności pieniężnych. Z kolei w myśl art. 6 § 1 pea, w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku wierzyciel powinien podjąć czynności zmierzające do zastosowania środków egzekucyjnych. Postępowanie egzekucyjne wszczyna się na wniosek wierzyciela o wszczęcie egzekucji administracyjnej i na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego (art. 26 § 1 pea), który można skierować do organu egzekucyjnego już po upływie siedmiu dni od dnia doręczenia upomnienia (art. 15 § 1 pea).

2. W dwóch postępowaniach w sprawie udzielenia ulg, po upływie wyznaczonych terminów na przedłożenie dokumentacji, nie zawiadomiono wnioskodawców o pozostawieniu bez rozpoznania złożonych przez nich wniosków.

(akta kontroli str. 518-532)

Dyrektor wyjaśnił, że w sprawach tych, w wysłanych wezwaniach, pouczone strony, że zgodnie z art. 64 § 2 Kpa niedostarczenie wymaganych dokumentów w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia wezwań spowoduje pozostawienie podań bez rozpatrzenia. W związku niedostarczeniem wymaganych dokumentów - ponowne informowanie o skutku wynikającym z art. 64 Kpa uznano za bezzasadne.

NIK wskazuje, że w doktrynie prawa administracyjnego aktualnie przyjmuje się, że pozostawienie podania bez rozpoznania jest czynnością czynność materialno-techniczną⁴³, o której to należy zawiadomić pisemnie wnoszącego podanie, ze

⁴⁰ Dz. U. poz. 1310.

⁴¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1041.

⁴² Dz. U. z 2017 r. poz. 1483. Przepis obowiązywał do 29 lipca 2020 r.

⁴³ Za wyjątkiem przypadków wyraźnie odmiennie uregulowanych w przepisach szczególnych.

wskazaniem przyczyn pozostawienia go bez rozpoznania, chyba że wnoszący podanie nie podał swojego adresu i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie danych posiadanych przez organ⁴⁴. Także z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że poza umieszczeniem w aktach sprawy stosownej adnotacji, w przypadku, o którym mowa w art. 64 § 2 Kpa, organ jest obowiązany zawiadomić osobę, która wniosła podanie, również o tym, że zostało ono pozostawione bez rozpoznania⁴⁵. Dodać należy, iż niepowiadomienie wnoszącego podanie o jego pozostawieniu bez rozpoznania nie służy też pełnej realizacji zasady informowania stron ujętej w art. 9 Kpa, w myśl której, organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego, a także do czuwania nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu nieznamośności prawa - i w tym celu udzielania im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek⁴⁶.

(akta kontroli str. 439-440, 446-448)

OCENA CZĄSTKOWA

Decyzje w przedmiocie nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych były wydawane przez osoby uprawnione oraz zawierały elementy, o których mowa w art. 107 § 1 Kpa. Prawidłowo ustalano wysokość należności głównej, okresy za które uznano świadczenie 500+ jako nienależnie, a zwrot należności był należycie monitorowany. Współpracowano w tym zakresie z organami właściwymi oraz instytucjami innych państw. W sytuacji uchylania się zobowiązanych od zwrotu ww. należności podejmowano właściwe działania w celu zastosowania środków egzekucyjnych, za wyjątkiem jednego przypadku gdzie stwierdzono nieuzasadnioną, blisko roczną zwłokę w wystawieniu tytułu wykonawczego. Rzetelnie, w tym terminowo rozpatrywano wnioski o rozłożenie na raty należności wynikających z decyzji w sprawie nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych. W dwóch takich postępowaniach nie poinformowano jednak wnioskodawców o pozostawieniu złożonych przez nich podań bez rozpoznania.

4. Nadzór i monitorowanie zadania związanego z realizacją świadczeń wychowawczych przez organy właściwe

Opis stanu faktycznego

4.1. Wypełnianie przez Wojewodę obowiązku monitorowania realizacji świadczenia wychowawczego, wynikającego z art. 14 ust. 3 uopp, dokonywane było poprzez przekazywanie, przy wykorzystaniu Centralnej Aplikacji Statystycznej (dalej: CAS) w cyklu kwartalnym, zbiorów centralnych otrzymanych od organów właściwych (bez możliwości ingerencji w ich treść), zgodnie ze wskazówkami zamieszczanymi w CAS oraz w terminach określonych w pismach Ministra⁴⁷. Ponadto, z pozycji organu ustalającego prawo do świadczenia wychowawczego w ramach kszs zasilana była Centralna Baza Beneficjentów (CBB – rejestr centralny), o dane wskazane w art. 14 ust. 2 uopp, przy wykorzystaniu programu dziedzicznego. Baza ta pozwalała na wyeliminowanie przypadków pobierania świadczenia w kilku miejscach jednocześnie. Sporządzano również i przekazywano przez CAS miesięczne sprawozdanie DSZ-UW „Liczba niezałatwionych i wpływających wniosków/spraw z zakresu świadczenia wychowawczego i świadczeń rodzinnych

⁴⁴ Por. P. M. Przybysz [w:] Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2021, art. 64, teza nr 7. oraz A. Skóra, P. Kardasz [w:] Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz do art. 61-126. Tom II, red. M. Karpiuk, P. Krzykowski, Olsztyn 2020, art. 64., teza nr IV.2.

⁴⁵ Por. uzasadnienie uchwały siedmiu sędziów SN z 8 czerwca 2000 r., III ZP 11/00, OSNP 2000, nr 19, poz. 702. LEX nr 40475

⁴⁶ Tu np. o przysługującym prawie do wniesienia skargi do WSA.

⁴⁷ Nr DSR.III.820.22.2019.KG z 2 kwietnia 2019 r. oraz nr DSR-III.810.10.2020.KG z 3 kwietnia 2020 r.

w związku z kszs”. W Urzędzie nie przyjęto odrębnej procedury związanej z monitorowaniem realizacji świadczenia wychowawczego.

(akta kontroli str. 552-614)

W latach objętych kontrolą Wojewoda egzekwował obowiązek przekazywania przez organy właściwe miesięcznych sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, zgodnie z art. 30 ust. 1 i 1a uopp w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzeń Ministra z 28 września 2017 r. oraz 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego⁴⁸. Badanie 20 wybranych losowo sprawozdań z okresu 2018–2021 (do 30 czerwca)⁴⁹ wykazało, że wszystkie zostały przekazane Wojewodzie z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych⁵⁰ w terminie określonym w ww. rozporządzeniach⁵¹.

(akta kontroli str.663-722)

Zgodnie z art. 30 ust. 2 uopp, w Urzędzie sporządzano i przekazywano do Ministra zbiorcze miesięczne sprawozdania rzeczowo-finansowe. Analiza 10 wybranych losowo sprawozdań zbiorczych⁵² wykazała, że ich przekazanie nastąpiło w terminie określonym w § 2 ust. 3 rozporządzeń o sprawozdaniach z 2017 i 2019 r.

(akta kontroli str.615-662)

Wojewoda w latach 2018-2021 (I półrocze) nie przeprowadzał w urzędach obsługujących organy właściwe kontroli świadczeń wychowawczych przyznawanych w ramach kszs. Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej (dalej: WPS) wyjaśnił, że w wydziale tym przeprowadzano jedynie kontrole prawidłowości przyznawania uprawnień do świadczeń wychowawczych pod względem merytorycznym. Nie przeprowadzano natomiast kontroli wykorzystania i rozliczenia dotacji celowych udzielonych z budżetu Wojewody związanych z realizacją świadczeń wychowawczych przyznawanych w ramach unijnej kszs, a także windykacji i egzekucji nienależnie pobranych świadczeń 500+.

Przed okresem objętym kontrolą, w 2016 r. pracownicy WPS przeprowadzili natomiast dwie kontrole w trybie doraźnym w ROPS, dotyczące sposobu realizacji zadania zleconego związanego z kszs w zakresie świadczeń rodzinnych i wychowawczych (analiza finansowa kosztów ponoszonych przez ROPS oraz wykazanie rzeczywistej liczby spraw prowadzonych przez ROPS w 2015 r.). W sprawozdaniach z ww. kontroli nie sformułowano żadnych wniosków i zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 409-438)

4.2. W ramach współpracy Wojewody z Ministrem oraz z organami właściwymi w zakresie kszs przekazywano m.in. informacje dotyczące zasad postępowania podczas rozpatrywania spraw o świadczenie rodzinne i wychowawcze, w tym również zasad współpracy pomiędzy organem I i II instancji. Wojewoda zgłaszał do Ministra propozycje zmian przepisów dotyczących udzielania świadczeń wychowawczych oraz uwagi i propozycje dotyczące pracy w systemie Sygnity. Uczestniczył w naradach z przedstawicielami Ministra podczas których omawiano

⁴⁸ Odpowiednio: Dz. U. poz. 1813 oraz Dz.U. poz. 1179, dalej: rozporządzenia o sprawozdaniach z 2017 i 2019 r.

⁴⁹ Po sześć sprawozdań z lat 2018-2020 oraz dwa sprawozdania z roku 2021.

⁵⁰ Systemy o których mowa w art. 23 ust. 6 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111, ze zm.).

⁵¹ Do siódmego dnia miesiąca następującego po upływie każdego miesiąca, a od 1 lipca 2019 r. w terminie do 10 dnia miesiąca następującego po upływie każdego miesiąca.

⁵² Po trzy sprawozdania z lat 2018-2020 oraz jedno z roku 2021.

m.in. zagadnienia organizacyjne, dane statystyczne dotyczące realizowanych zadań oraz zmiany legislacyjne.

W ramach współpracy z organami właściwymi Wojewoda zorganizował dwa spotkania z przedstawicielami ich organów (144 gmin) w celu określenia zasad współpracy i procedur postępowania pomiędzy organami właściwymi a Wojewodą. Ponadto do organów tych kierowano pisma z wytycznymi i zaleceniami w celu ujednoczenia sposobu działania w określonych sytuacjach i przypadkach. Dyrektor podał, że głównie udzielano wskazówek w zakresie sposobu przekazywania wniosków przez organy właściwe oraz jakości przekazywanej wraz z nimi dokumentacji.

(akta kontroli str. 439-446)

4.3. W okresie objętym kontrolą NIK nie były prowadzone kontrole wewnętrzne w zakresie realizacji zadań związanych z kszs. Dyrektor Wydziału Nadzoru i Kontroli (dalej: WNIK) wyjaśnił, że sytuacja w WKŚ była jednak na bieżąco monitorowana w celu wypracowania optymalnych i efektywnych sposobów załatwiania spraw, w zakresie dostępnych ram finansowo-organizacyjnych Urzędu. Było to spowodowane przejściem dużej ilości niezalutowanych spraw z zakresu kszs od Marszałka. Zobowiązano Dyrektora WKŚ do comiesięcznego przekazywania kierownictwu Urzędu informacji o bieżącej sytuacji w komórce w postaci m.in. zestawień ilości składanych wniosków oraz wydawanych decyzji w ujęciu globalnym oraz przez poszczególnych pracowników ze wskazaniem terminów załatwienia spraw. Na zlecenie Kierownictwa Urzędu, Dyrektor WKŚ opracował również dokument „Strategia realizacji zadań przez Wydział Koordynacji Świadczeń Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w perspektywie spodziewanego wpływu wniosków na świadczenie wychowawcze oraz świadczenia rodzinne w latach 2021-2022”, który zawiera szczegółową analizę sytuacji w WKŚ oraz plan działania na 2022 r. Dyrektor WNIK zaznaczył, że ewentualna kontrola wewnętrzna w WKŚ rozważana będzie w przyszłości, w celu zweryfikowania stopnia realizacji ww. strategii.

(akta kontroli str. 487-489)

W 2020 r. w Wydziale został przeprowadzony audyt wewnętrzny, którego tematem była „Ocena kontroli zarządczej funkcjonującej w obszarze koordynacji świadczeń”. W sprawozdaniu z audytu ocenie poddano m.in. dwa obszary:

- a) rozpatrywanie spraw dotyczących świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, zasiłków dla opiekunów i jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, w ramach kszs;
- b) ustalanie i dochodzenie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych oraz świadczeń wychowawczych, do których mają zastosowanie przepisy o kszs.

Stwierdzono, że działalność WKŚ w powyższym zakresie była zgodna z przepisami prawa, z wyjątkiem naruszenia terminowości załatwiania niektórych spraw i niedochowania obowiązków wynikających z art. 36 Kpa. Nieterminowe załatwianie stwierdzono w 25,9% badanych spraw, o których mowa w punkcie a. Doceniono jednocześnie działania organizacyjne podejmowane przez kierownictwo WKŚ w celu redukcji ilości zaległych spraw przejętych od Marszałka oraz zapewnienia terminowości załatwianych spraw. W związku z już trwającym procesem wdrażania usprawnień w działalności Wydziału, w sprawozdaniu nie sformułowano zaleceń.

(akta kontroli str. 210-221)

4.4. W latach 2020-2021 (I połowa) na działalność prowadzonych postępowań związanych z realizacją świadczeń wychowawczych w ramach unijnej kszs wpłynęło

41 skarg, spośród których 24 uznane zostały za zasadne, osiem za częściowo zasadne oraz dziewięć za niezasadne.

Analiza pięciu skarg uznanych za zasadne wykazała, że dotyczyły one zwłoki w rozpatrywaniu wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego i zostały rozpatrzone w miesięcznym terminie, określonym w art. 237 § 1 Kpa.

(akta kontroli str. 723-735)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność Urzędu w zbadanym obszarze. Podejmowano systematyczne działania w celu nadzorowania oraz monitorowania udzielania świadczenia 500+, współpracując z Ministrem i organami właściwymi m.in. poprzez wymianę korespondencji oraz organizację i udział w konferencjach i spotkaniach, co sprzyjało prawidłowemu ustalaniu prawa do tego świadczenia. Egzekwowano od organów właściwych rzetelne, w tym terminowe, sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego. Wpływające do Urzędu skargi dotyczące przedmiotowej materii, załatwiano zgodnie z przepisami Kpa.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia:

Wnioski

- 1) załatwiania bez zbędnej zwłoki spraw dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczenia wychowawczego, nie później niż w dwumiesięcznym terminie określonym w art. 35 ust. 3 Kpa oraz informowania stron o niezakończonym w ww. terminie i jego przyczynach, a także wskazywania nowego terminu jej załatwienia;
- 2) wystawiania i przekazywania bez zbędnej zwłoki tytułów wykonawczych do organu egzekucyjnego, w razie uchylania się zobowiązanego od wykonania obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia;
- 3) zawiadamiania wnioskodawców o pozostawieniu bez rozpoznania ich wniosków dotyczących rozłożenia na raty zaległości z tytułu nienależnie pobranego świadczenia wychowawczego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 6 października 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Marek Gutraj
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
p.o. Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis